

РОЗДІЛ 6

СТРУКТУРНА, ПРИКЛАДНА ТА МАТЕМАТИЧНА ЛІНГВІСТИКА

УДК 811.161.2'27.373

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.18.43>

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ АГРЕСІЇ У МЕРЕЖЕВОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ КОМЕНТАРІВ У СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ FACEBOOK)

AGGRESSION VERBALIZATION IN THE SOCIAL NETWORK DISCOURSE (BASED ON FACEBOOK COMMENTS)

Малишева М.Г.,

*orcid.org/0000-0002-1910-4833**аспірантка кафедри прикладної лінгвістики**Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

Статтю присвячено дослідженню агресивної мовленнєвої поведінки у мережевому дискурсі. Метою розвідки обрано аналіз виявів вербальної агресії у коментарях користувачів українськомовного сегменту соціальної мережі Facebook, задля чого було визначено семантичне наповнення терміносполуки «вербальна агресія», проаналізовано okazionalizmi як репрезентанти вербальної агресії у мережевому дискурсі й надано комплексну характеристику виявлених маркерів вербальної агресії. Вербальну агресію потрактовано як емоційно різкий стиль мовленнєвої поведінки з елементами мови ворожнечі, що реалізується не лише у конфліктній взаємодії комунікантів, а й у висловленні агресивно маркованої позиції щодо певної ситуації або особи. Наголошено на тому, що об'єктом агресії може виступати не лише співрозмовник, а й треті особи або ситуація, тобто предмет мовленнєвої дії. Серед продуктивних шляхів створення okazionalizmi із інвективним потенціалом зафіксовано префіксальний спосіб, контамінацію, основокладання, навмисне передавання звуків однієї мови графічними засобами іншої мови. Встановлено, що okazionalizmi є виявом креативності та словотворчості мовця, способом реалізації мовної гри, користувачі з агресивним стилем мовленнєвої поведінки вживають okazionalizmi з метою спровокувати співрозмовника або спостерігача до агресивної реакції. Виявлено тенденцію до кодування інвектив або їхніх елементів за допомогою равлика, астериска, крапок; зафіксовано поширення скатологічної лексики у дискурсі соціальних мереж. З'ясовано, що okazionalizmi трансформації прецедентних висловлень є джерелом інтернет-мемів. Перспективами подальших розвідок визначено вивчення виявів агресивної мовленнєвої поведінки у мережевому дискурсі та створення колекції лексем, що маркують цей стиль поведінки, для системи автоматизованого пошуку деструктивних настроїв у соціальних мережах.

Ключові слова: вербальна агресія, мережевий дискурс, okazionalizm, соціальна мережа, маркери вербальної агресії.

The paper is dedicated to the study of aggressive verbal behavior in the social media discourse. The purpose of the study is to analyze displays of verbal aggression in the comments of Ukrainian-speaking segment of the social network Facebook; which the semantic meaning of the term phrase "verbal aggression" was defined for. Occasionalisms as samples of verbal aggression in the social discourse were analyzed, and a complex depiction of the identified markers of verbal aggression was provided. Verbal aggression is commonly defined as an emotionally blunt verbal behavior with elements of verbal discord which is channeled not only into the confronting interactions of communicants but also into aggressively marked statements towards a given situation or person. It was noted that the subject of aggression can be not only the interlocutor but also third parties or a situation, i. e. a subject of speech. The prefix method, portmanteau, compound words, deliberate substitution of sounds of one language by characters of another language were highlighted among the most efficient ways of creating occasionalisms with invective potential. Occasionalisms are proven to be a display of creativity and word formation of a speaker, a way to realize their verbal game. Users with an aggressive verbal behavior style engage with occasionalisms to provoke an interlocutor or observer to have an aggressive reaction back. A tendency to code invectives or their elements with the use of at sign, asterisk, dots, and the spread of scatological vocabulary in the social media discourse were recorded. It was found that occasional transformations of precedent statements are a good source for Internet memes. The outlook for the further research is to study the demonstration of displays of aggressive verbal behavior in the social network discourse, and to create a collection of tokens that mark this style of behavior in order to systemize automated search for destructive tones in social networks.

Key words: verbal aggression, social media discourse, occasionalism, social network, markers of verbal aggression.

Постановка проблеми. З об'єктивних причин нині спостерігаємо стрімке зростання аудиторії інтернет-ресурсів. Наявні обмеження на пересу-

вання та проведення масових заходів перешкоджають «живому» спілкуванню у реальному часі, тому основним майданчиком для комунікації

стає Інтернет. Соціальні мережі надають можливість спілкування у режимі онлайн із необмеженою кількістю співрозмовників, незважаючи на мову та на відстань між комунікантами. Однією з переваг комунікації у мережі Інтернет є певна анонімність, яка дає змогу мовцям приховати або змінити свою особистість і вільно висловлювати думки. Утім, недоліком мережевого спілкування є відсутність фізичного, візуального й аудіального контакту між співрозмовниками, що зменшує емоційність комунікації, хоча цю ваду частково зрівноважують голосові та відеоповідомлення, емотикони, пунктуаційні знаки тощо. Своєрідна анонімність і фізична віддаленість комунікантів один від одного створюють відчуття всюдозволеності, адже під час «живого» спілкування суспільна думка та фізична присутність діють як стримувальні фактори. На нашу думку, панічні настрої через пандемію та необхідність дотримання соціальної дистанції порушують емоційну рівновагу та підвищують рівень агресії у суспільстві. Відсутність можливості фізичного втілення агресії під час спілкування у мережі Інтернет спонукає користувачів до висловлення гострих емоцій за допомогою мовних засобів, тому дослідження вербальної агресії як різновиду мовленнєвої поведінки у комунікативному просторі мережі Інтернет набуває принципового значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вербальна агресія як мовленнєве явище постає у центрі уваги українських (Л. Білоконенко, Е. Боева, Н. Войцехівська, В. Урсул, С. Форманова, Л. Швелідзе та ін.) і зарубіжних (В. Апресян, Т. Воронцова, В. Жельвіс, Т. Копилова, Ю. Щербініна та ін.) науковців. Дослідники розглядають вербальну агресію як деструктивну або конфліктогенну мовленнєву поведінку, в основі якої лежить установка адресанта на комунікативне домінування [1, с. 8; 2, с. 29]; як висловлення негативного або критичного ставлення адресанта до адресата [3, с. 1; 4, с. 122]; як засіб висловлення гострих емоційних переживань [5, с. 8; 6, с. 47–48]; як особливо неприйнятне у поточній мовленнєвій ситуації вираження негативних почуттів, емоцій або намірів за допомогою слів [7, с. 36; 8, с. 6]. У наукових розвідках натрапляємо також на такі синоніми на позначення цього явища, як «мовленнєва агресія» (Н. Войцехівська, Т. Воронцова, Т. Копилова, Ю. Кріпак, О. Кузик, П. Смирнов), «комунікативна агресія» (Т. Кузнецова), «мова ворожнечі» (О. Кислова, І. Кузіна, І. Дирда), «мовна агресія» (В. Апресян), «інвектива» (В. Жельвіс, С. Форманова). Окремі прояви вербальної агресії досліджено на матеріалі політич-

ного (О. Гуз, Н. Кондратенко, О. Кузик), масмедійного (О. Гуз, О. Кузик) та інших типів дискурсів, також наявні поодинокі розвідки у галузі мережевого спілкування (Т. Воронцова, М. Карпенко, Н. Кондратенко, С. Форманова). У центрі нашої уваги постали оказіоналізми як засоби реалізації агресивної мовленнєвої поведінки у спілкуванні в українськомовному сегменті Facebook.

Постановка завдання. Мета дослідження – простежити реалізацію агресивної мовленнєвої поведінки користувачів соціальної мережі Facebook на прикладі оказіональних перетворень. Мета зумовила розв'язання таких завдань: визначити семантичне наповнення терміносполуки «вербальна агресія»; проаналізувати оказіоналізми як репрезентанти вербальної агресії у мережевому дискурсі та надати комплексну характеристику виявлених маркерів вербальної агресії.

Об'єктом дослідження є агресивна мовленнєва поведінка користувачів соціальних мереж, а предметом – засоби вербалізації агресії у коментарях соціальної мережі Facebook.

Джерельною базою слугував українськомовний сегмент соціальної мережі Facebook за 2021 рік. Методом суцільного добору для подальшого аналізу відібрано 450 коментарів, що містять маркери вербальної агресії. Під час відбору повідомлень задля дотримання етичних принципів ми не брали до уваги особові відомості авторів коментарів. Усі коментарі досліджено і подано без редагування зі збереженням авторської орфографії та пунктуації.

Виклад основного матеріалу. У вітчизняних наукових розвідках досі відсутнє загальноприйняте потрактування поняття «вербальна агресія». Так, Н. Войцехівська пов'язує явище вербальної агресії з «гострими емоційними переживаннями» та «прагненням одного мовця задовольнити власну інтенцію на тлі протесту з боку іншого учасника, зокрема через свідому відмову від співробітництва» [9, с. 8]. За Ю. Кріпак, вербальна агресія є певною стратегією, що має на меті негативний вплив на адресата [10, с. 143]. С. Форманова визначає вербальну агресію як «навмисне вираження негативних емоцій, які мають інвективне прагматичне значення з метою виплеснути своє обурення за неадекватну поведінку людей» [11, с. 122]. Також Ю. Щербініна зазначає, що більшість наявних дефініцій надають занадто вузьке визначення або висвітлюють це явище лише з одного боку, адже сформулювати вичерпне і всебічно науково обгрунтоване потрактування вербальної агресії виявляється

вкрай складним, оскільки вербальна агресія має безліч видів і форм прояву та реалізується у багатьох ситуаціях [12, с. 6].

Проаналізований фактичний матеріал дає змогу зафіксувати деякі спостереження. На нашу думку, вербальна агресія є емоційно різким стилем мовленнєвої поведінки з елементами мови ворожнечі. Об'єктом агресії може виступати не лише співрозмовник, а й треті особи або ситуація, тобто предмет мовленнєвої дії. Н. Кондратенко слушно зазначає, що «в інтернет-спілкуванні дописи й коментарі учасників дискусії часто не суперечать одне одному і не містять протилежних думок, а є висловленням агресивно маркованої позиції щодо певної ситуації або особи» [13, с. 229].

Простежимо реалізацію агресивної мовленнєвої поведінки користувачів соціальної мережі Facebook на прикладі okazіonalізмів. У «Словнику сучасної лінгвістики» натрапляємо на таке потрактування: «Okazіonalізм / Okazіonalізми (лат. *occasionalis* – випадковий) – авторські, індивідуально-стилістичні неологізми, що вражають своєю новизною, незвичністю» [14, с. 324]. Okazіonalізми відображають особливості світобачення мовця, є виявом креативності та словотворчості, способом реалізації мовної гри.

Серед продуктивних способів створення okazіonalізмів фіксуємо префіксальний, зокрема префікс *ze-* на позначення людей і явищ, що пов'язані із шостим Президентом України Володимиром Зеленським. Утворення і поширення okazіonalізмів із префіксом *ze-* було частиною виборчої кампанії чинного Президента України задля створення впізнаваного бренду й окреслення кола «своїх»: *Ze!команда*, *Ze!Президент* тощо. За Т. Андрєєвою, префікс *ze-* створено шляхом скорочення прізвища до початкового складу [15, с. 129]. Утім, на нашу думку, тут також наявна okazіonalізна контамінація через омонімію внаслідок транслітерації англійського означеного артикля *the* українською мовою і подальшою його трансформацією у префікс, оскільки префікс *ze-* й артикль *the* є омофонами («слова, що збігаються за вимовою в усіх чи в окремих граматичних формах, проте мають різне значення й різне графічне оформлення» [16, с. 327]). Варто зазначити, що у негативних контекстах означений артикль *the* виявляє зневажливе ставлення до предмета та підкреслює його вади та недоліки. Розглянемо фактичний матеріал: *Ви ж тут з адекватними людьми спілкуєтесь, а не з зебаранами*. У «Словнику української мови» натрапляємо на таке потрактування

лексеми *баран*: «лайл. Про нерозумну, слабодуху людину» [17], а префікс *ze-* актуалізує негативну конотацію й обмежує коло людей прихильниками чинного Президента України В. Зеленського. Okazіonalізна антонімія *зебарани* / *адекватні люди* та дейктичні елементи посилюють агресивний потенціал висловлювання. Також натрапляємо на: *згодна... але чогось zeloхі мовчать щодо ради цього скликання*. Лексема *зелох* утворена за моделлю префікс *ze-* + основа *лох* і є okazіonalісною трансформацією прецедентного висловлення В. Зеленського: *Послушай, я президент этой страны. Мне 42-й год. Я же не лох какой-то*. За схожою моделлю утворено лексему *нелох*, що також є okazіonalісною трансформацією цього висловлення. Натрапляємо на інші перетворення цієї заяви в інтернет-мемах (див. рис. 1):

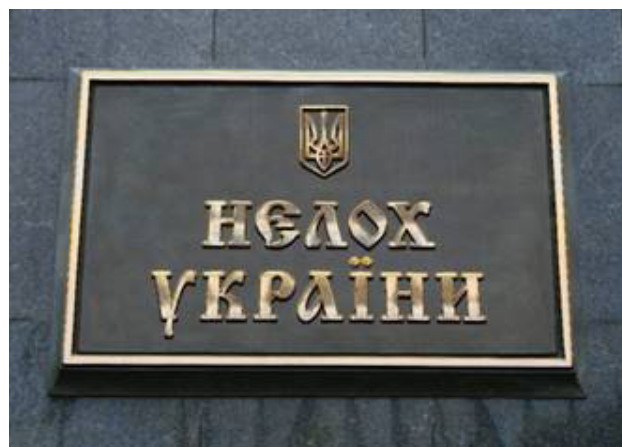

Рис. 1. Okazіonalізм

Одним із частотних способів okazіonalісного словотвору виявляємо контамінацію, тобто «об'єднання початку і кінця двох різних узуальних одиниць» [18, с. 90]. Натрапляємо на okazіonalісні трансформації антропонімів: *Петьман* (ім'я п'ятого Президента України Петра Порошенка й іменник *гетьман*; «Словник української мови» надає таке потрактування лексеми *гетьман*: «1. В XVI ст. – виборний ватажок козацького війська Запорізької Січі, з XVII ст. до 1764 р. – начальник козацького війська та верховний правитель України. 2. Головнокомандуючий збройними силами Польсько-Литовської держави в XVI–XVIII ст» [19], отже, хоча лексема *гетьман* має позитивну конотацію, неологізм *Петьман* зазвичай вживають у негативних контекстах: *Чому Петьман не в тюрмі???*), *Путлер* (прізвище президента Російської Федерації В. Путіна і прізвище Гітлер; новоутворена лексема *Путлер* вмотивована порівнянням діяль-

ності Володимира Путіна й Адольфа Гітлера і має оцінно-зневажливий характер).

Продуктивним способом творення оказіоналізмів є основокладання: *...воно доповнює г**нокурс з «основ сімейного життя певно»...* Фіксуємо вживання оказіоналізму з оцінною семантикою і табуйованим компонентом, утвореного складанням двох іменникових основ: зашифрованого іменника скатологічного характеру *г**вно* й іменника *курс*. Кодування інвектив є поширеною практикою у мережевому спілкуванні. На нашу думку, насамперед це пов'язано із правилами спілкування у соціальних мережах. Так, у соцмережі Facebook заборонена публікація матеріалів, що містять погрози, ворожі висловлення, насильницькі заклики, мову ворожнечі тощо. Модератори Facebook-спільнот блокують користувачів за неналежну мовленнєву поведінку, зокрема за вживання ненормативної лексики, тому користувачі прагнуть графічно змінити слово або вираз задля формального виконання правил і уникнення автоматичної цензури. Варто зазначити, що закодованою може бути як лише одна буква у слові, так і усе слово, за умови збереження відповідного контексту задля подальшої декодифікації зашифрованої лексеми читачем. Серед засобів кодування лексем натрапляємо на равлика @, астериска *, крапку . тощо, напр.: *Ти ж вже всра@вся; Самі сц...куни, дітей бояться своїх захищати, і інших агітують*. Виявляємо, що не всі лайливі лексеми є закодованими: *у мене 7 років життя пішли у ср@ку через таких імбецилів*. На нашу думку, під час написання повідомлення автор шифрує не ті лексеми, що можуть бути неприйнятними для співрозмовників, а ті, які особисто для нього є некоректними або ті, що, на його думку, порушують правила конкретної спільноти.

У зібраному фактичному матеріалі натрапляємо також на інший оказіоналізм: *говнокомандувач*, утворений від іменника *головнокомандувач* шляхом відкидання складу в основі *головно-* задля утворення скатологічної лексеми *говно-*. Скатологічна лексика є частотною у мережевому спілкуванні, загалом фіксуємо 48 слововживань, напр.: *Жуй сраку* (прецедентне висловлення й інтернет-мем, джерелом є відео українського youtube-шоу «Телебачення Торонто», у якому ведуча в образі пенсіонерки каже фразу *Жуй сраку*). Також натрапляємо на такі оказіоналізми: *лайножер* (основокладання: іменник *лайно* і дієслово *жертти*, дієслово змінюється на іменник *жер* шляхом відкидання суфіксу *-ти*), *зелайно* (префікс *зе-* + іменник *лайно*) тощо.

Політично марковані оказіоналізми часто стають інтернет-мемами: *піськограй* (основокладання: іменник *піська* і дієслово *грати*, закінчення *-а* змінюється на суфікс *-о-*, дієслово *грати* змінюється на іменник *грай* шляхом заміни суфікса *-ти* на *-й*, наприклад як *водограй*; джерелом цього мему є виступ В. Зеленського із грою на роялі), *порохоботи* (основокладання іменникової основи *порох* та іменникової основи *бот* за допомогою інтерфікса *-о-*; іменник *порох* є відсиленням до П. Порошенка, іменник *бот* вживають на позначення людини, поведінка якої нагадує програму: боти зазвичай залишають однотипні коментарі задля пропаганди певних політичних настроїв), *кремлеботи* (основокладання іменникової основи *Кремль* та іменникової основи *бот* за допомогою інтерфікса *-е-*) тощо.

Оказіональні трансформації констатуємо у закликах до фізичної розправи: *Скотиняку на гілляку!* У наведеному прикладі фіксуємо оказіональну трансформацію прецедентного висловлення *Комуняку на гілляку!*, що нині є інтернет-мемом. Ідеологічне гасло *Комуняку на гілляку!* є закликом до знищення комуністів [20, с. 183] і утворене за моделлю *іменник із суфіксом -як- + на гілляку!*, де суфікс *-як-* наголошує на негативних якостях об'єкта й утворює риму, знак оклику підкреслює емоційний стан мовця. Також фіксуємо аналогічні гасла націоналістичного і політичного характеру: *Москаляку – на гілляку!* (*москаль* – зневажлива лексема на позначення росіянина); *Клоуняку – на гілляку!* (йдеться про В. Зеленського, до початку каденції він був відомим коміком). Основою для гасла може бути оказіонально трансформоване прізвище: *Аваку на гілляку!* (А. Аваков, політичний діяч; заміна суфікса *-ов* на *-а*); *Зеленяку на гілляку!* (В. Зеленський; усічення суфікса *-ський* із додаванням суфікса *-як-* і закінчення *-а*); *Шаріяку – на гілляку!* (А. Шарій – блогер, проросійський пропагандист; суфікс *-ій* + *-ак-* + *а*). Трансформації прізвищ необхідні задля утворення рими, завдяки чому гасла мають ритм, комічний ефект і краще запам'ятовуються для подальшого відтворення. Гаслом також вважаємо римовані еліптичні заклики на кшталт: *Виля в сраку й на гілляку!*. Заклик до застосування вил вважаємо прецедентним феноменом, що відсилає до постаті українського політика Олега Ляшка, виля є візитівкою й елементом іміджу політика. Окрім римованих гасел, натрапляємо на залик до фізичної розправи із структурою *іменник + на гілляку*: *Вчителя на гілляку за такі методи*. Утім, заклики такого типу не вважаємо гаслами через відсутність ритму і рими. Синонімічними конструк-

ціями є моделі *іменник + на палю й іменник + на плаху*: **Зрадників на палю! Це зрадники на плаху їх усіх олігархів**. Також фіксуємо заклики-інфінітиви: **Спалити відділок чортів** (міфологічна алюзія *чорти* («1. крим., мол. Міліціонер; працівник правоохоронних органів. 2. мол. Хлопець, молодий чоловік» [21, с. 366]), підсилює агресивний потенціал заклику *спалити*); **Вдушити гада!** («1. крим.; зневажл. Працівник міліції» [22, с. 99]). До закликів також долучаємо константи: *Гарний кацап – мертвий кацап*. Цей заклик вважаємо прецедентним висловленням, оригінал належить Філіпу Шерідану: *Гарний індіанець – мертвий індіанець*. За основу для заклику взято граматичну структуру оригінального висловлення із заміною іменника *індіанець* на іменник *кацап* («розм. Зневажлива назва росіянина» [23]).

Частотним виявляємо навмисне «передавання звуків однієї мови графічними засобами іншої мови, тобто вживання слова як фонетичного (графічного) варваризму в тканині іншої мови» [24, с. 23]: *у нас мода така- усе валити на папсреднікав*. У цьому прикладі натрапляємо на «русифіковану» лексему *папсреднікі* (укр. *попередники*), що відтворює особливу рису російської вимови – акання. За Т. Левченко, умисно вжитий суржик є засобом негативної оцінки та висміювання осіб чи явищ [25, с. 74], тому зазвичай виявляємо такі лексеми у негативних контекстах: *Іла б ти його сама (улучшєніє), на жаль приходиться*

і нам. У цьому прикладі «українофікована» лексема *улучшєніє* (від рос. *улучшение*, укр. *покращення*) є недоброзичливим іронізуванням і має негативну оцінну конотацію.

Як бачимо, okazіоналізми у дискурсі соціальних мереж є маркерами мови ненависті, вони мають на меті спровокувати співрозмовника або спостерігача до агресивної реакції та розпалюють ворожнечу. Загалом зафіксовано 89 okazіоналізмів.

Висновки. Потрактуємо вербальну агресію як емоційно різкий стиль мовленнєвої поведінки, що реалізується не лише у конфліктній взаємодії комунікантів, а й у висловленні агресивно маркованої позиції щодо певної ситуації або особи. Об'єктом агресії можуть виступати співрозмовник, треті особи або ситуація, тобто предмет мовленнєвої дії. Досліджено реалізацію агресивної мовленнєвої поведінки на прикладі okazіоналізмів. Серед продуктивних шляхів створення okazіоналізмів зафіксовано префіксальний спосіб, контамінацію, основоскладання, навмисне передавання звуків однієї мови графічними засобами іншої мови. Виявлено, що okazіоналізми є джерелом інтернет-мемів.

Перспективи дослідження вбачаємо у подальшому вивченні виявів агресивної мовленнєвої поведінки у мережевому дискурсі та створенні колекції лексем, що маркують цей стиль поведінки, для системи автоматизованого пошуку деструктивних настроїв у соціальних мережах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Войцехівська Н. Конфліктний дискурс в українській художній літературі: структурний, семантичний, комунікативний і лінгвокогнітивний аспекти : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2019. 34 с. URL: <https://goo.su/5sgX>
2. Воронцова Т., Копылова Т. Молчание как маркер агрессивного речевого поведения (на материале бытового общения). *Филологический класс*. 2017. № 3 (49). С. 29–33. URL: <https://goo.su/5sh>
3. Апресян В. Имплицитная агрессия в русском языке. *Компьютерная лингвистика и интеллектуальные технологии*. 2003. URL: <https://goo.su/5sgO>
4. Форманова С. Инвектива в современных интернет-виданиях. *Молодий вчений*. 2018. № 9.1 (61.1). С. 121–124. URL: <https://goo.su/5Yv9>
5. Войцехівська Н. Конфліктний дискурс в українській художній літературі: структурний, семантичний, комунікативний і лінгвокогнітивний аспекти : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2019. 34 с. URL: <https://goo.su/5sgX>
6. Боева Е., Урсул В. Вербальна агресія та засоби її вираження в сучасному соціумі. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського. Лінгвістичні науки*. 2011. № 13. С. 46–54. URL: <https://goo.su/5SgR>
7. Смирнов П. Языковые средства выражения речевой агрессии в интернет-коммуникации. *Научные ведомости. Серия Гуманитарные науки*. 2017. № 14 (263). Вып. 34. С. 34–42. URL: <https://goo.su/5SGS>
8. Щербинина Ю. Вербальная агрессия в школьной речевой среде : автореф. дис. ... канд. педагог. наук : 13.00.02. Москва, 2001. 19 с. URL: <https://goo.su/5Ytw>
9. Войцехівська Н. Конфліктний дискурс в українській художній літературі: структурний, семантичний, комунікативний і лінгвокогнітивний аспекти : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2019. 34 с. URL: <https://goo.su/5sgX>
10. Кріпак Ю. Реалізація мовленнєвої агресії в конфліктному та агресивному дискурсах. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2014. № 4. С. 140–143. URL: <https://goo.su/5sH8>

11. Форманова С. Інвектива в сучасних інтернет-виданнях. *Молодий вчений*. 2018. № 9.1 (61.1). С. 121–124. URL: <https://goo.su/5Yv9>
12. Щербинина Ю. Вербальная агрессия в школьной речевой среде : автореф. дис. ... канд. педагог. наук : 13.00.02. Москва, 2001. 19 с. URL: <https://goo.su/5Ytw>
13. Кондратенко Н. Вербальна агресія у спілкуванні в соціальних мережах: актуалізація етнічних гетеростереотипів. *Записки з українського мовознавства*. 2019. № 2 (26). С. 227–233. URL: <https://goo.su/5SH7>
14. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. Т. 2. 350 с. URL: <https://goo.su/6Kvj>
15. Андрєєва Т. Оними як ресурс для неологізації у ФБ-коментарях. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2019. № 39. С. 122–145. URL: <https://goo.su/6KVj>
16. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. Т. 2. 350 с. URL: <https://goo.su/6Kvj>.
17. Словник української мови : в 11 т. URL: <http://sum.in.ua/>
18. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. Т. 2. 350 с. URL: <https://goo.su/6Kvj>.
19. Словник української мови : в 11 т. URL: <http://sum.in.ua/>
20. Ставицька Л. Український жаргон : словник. Київ : Критика, 2005. 496 с. URL: <https://goo.su/6UNe>.
21. Ставицька Л. Український жаргон : словник. Київ : Критика, 2005. 496 с. URL: <https://goo.su/6UNe>
22. Ставицька Л. Український жаргон : словник. Київ : Критика, 2005. 496 с. URL: <https://goo.su/6UNe>
23. Словник української мови : в 11 т. URL: <http://sum.in.ua/>
24. Тараненко О. Українсько-російські мовні контакти на сучасному етапі: притягування і відштовхування. II. Текстуальні вкраплення, прецедентні тексти мовою оригіналу. *Мовознавство*. 2010. № 4–5. С. 21–39. URL: <https://goo.su/6o2k>
25. Левченко Т. Суржик як засіб пейоративної оцінки у мові засобів масової комунікації. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. 2020. № 85. С. 72–76. URL: <https://goo.su/6RwJ>

УДК: 81'33-47.44

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.18.44>

КОМУНІКАТИВНА СПЕЦИФІКА ВЕРБАЛЬНИХ ТА НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ В КОМУНІКАТИВНІЙ СИСТЕМІ ІНТЕРФЕЙСІВ КОРИСТУВАЧА

COMMUNICATIVE SPECIFIC OF VERBAL AND NON-VERBAL MEANS IN THE COMMUNICATIVE SYSTEM OF USER INTERFACE

Семенова М.А.,

orcid.org/0000-0003-3370-7750

аспірантка кафедри прикладної лінгвістики

Волинського національного університету імені Лесі Українки

У статті висвітлено вербальні та невербальні засоби в комунікативній системі інтерфейсу, оскільки їхня велика кількість призводить до серйозних проблем опису динамічних процесів словника, обґрунтування нової термінології, а також забезпечення взаємопов'язаних й узгоджених лексичних засобів кожної мови. З огляду на це особливого значення набувають дослідження, спрямовані на виявлення специфіки англійських інтерфейсів smart-технологій. Таким чином, розвиток людино-машинного спілкування ставить перед вченими завдання теоретичного аналізу та усвідомлення комунікативної і знакової природи цього спілкування.

З'ясовано, що інтерфейс користувача – це інформаційна система взаємодії людини з комп'ютером, яка реалізується у вигляді діалогових структур (меню у вигляді блоку даних, у вигляді рядка даних, у вигляді піктограм, а також діалогових вікон). Оскільки термінологія становить вербалізований результат діяльності спеціаліста, заснований на усвідомленні та засвоєнні професійного досвіду, то виявлено, що терміносистема інтерфейсів є своєрідним відображенням того, як спеціаліст концептуалізує і категоризує оточуючу дійсність, які її елементи для нього є релевантними.

У людино-машинній комунікації система природної мови із творчої, мовної, мисленнєвої форми переноситься на алгоритмічну основу комп'ютерних програм, набуваючи при цьому статичної форми штучної мови. Функціональні клавіші людино-машинного діалогу за допомогою процесу вторинної номінації відображають об'єкти реального світу, які оточують користувача. У межах англійських інтерфейсів інтелектуальних систем лінгвістичні системи мови пред-